

Πηγή: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ Σελ.: 30 Ημερομηνία έκδοσης: 11-08-2020
 Επιφάνεια: 692.52 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 6725
 Θέματα: ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ, ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Κλασική

Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΤΟ ΗΡΩΔΕΙΟ

Μπαρόκ και Βιβάλντι με... ροκάδικη ένταση

Τα έγχορδα της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης συνοδεύουν τον Βιολιστή Σίμο Παπάνα στις «Υέσσεις Εποχές» του Βιβάλντι

► Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΒΟΛΟΥ**

Στις 24/7/2020, στο Ηρώδειο, ήταν σαν ν' ακούσαμε δύο διαφορετικά σύνολα το ίδιο βράδυ! Τόσο πολύ διέφεραν οι ερμηνείες των έργων στο πρώτο και στο δεύτερο μέρος της συναυλίας που έδωσαν τα έγχορδα της **Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης** στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών. Η συναυλία δόθηκε ενώπιον αναγκαστικά περιορισμένου ακροατηρίου, με τους απαραίτητους περιορισμούς υγειονομικής δεοντολογίας: αραιή διάταξη των μουσικών, ακόμη αραιότερη διάταξη θεατών, προσέλευση αρκετή ώρα νωρίτερα, χρήση μάσκας κατά την είσοδο και έξοδο, ενώ τα έργα παιχτήκαν δίχως διάλειμμα και με φανερή χρήση ηχητικής ενίσχυσης.

Η βραδιά ξεκίνησε με το «Ντιβερτιμέντο για **ορχήστρα** εγχόρδων» του Μπέλα Μπαρτόκ, παραγγελία του Πάουλ Ζάχερ για την **Ορχήστρα** Δωματίου της Βασιλείας. Ολοκληρωμένο τον Αύγουστο του 1939, ούτε έναν μήνα πριν ξεσπάσει ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, ήταν το τελευταίο έργο που έγραψε Ούγγρος συνθέτης επί ευρωπαϊκού εδάφους, για τον καλό συνεργάτη και χορηγό του, λίγο πριν εγκαταλείψει οριστικά τη γηραιά ήπειρο για τις ΗΠΑ. Την ημέρα της διάρκειας σύνθεσης χαρακτηρίζουν αφ' ενός η νεοκλασικίζουσα αναφορά στις φόρμες του μπαρόκ και της παλιμψηστες μνήμες του ουγγρικού folkλόρ, αφ' ετέρου οι δυσοίωτες φορτίσεις που εισπράττει από την επερχόμενη θύελλα της σύρραξης που θ' αλλάξει οριστικά την ιστορική Ευρώπη του Μεσοπολέμου.

Δίχως να υπονομεύεται από λάθη ή τεχνικές αστοχίες, η ερμηνεία υπό τη Ζωή

Τσοκάνου έπασχε κυρίως από ατολμία και άνευρο, χαλαρό ειρμό. Ενώ όλα αποδόθηκαν κατά το γράμμα σωστά (άρθρωση, παραγραφοποίηση, ταχύτητες, λεπτομέρειες, δυναμικές), η σπαρασσόμενη από αντιφατικά συναισθήματα δραματουργία της μουσικής (νοσταλγία, ευφορία, άγχος, απελπισία) αποδόθηκε χλομά, αμέτοχα, διστακτικά, δίχως συναισθησι της αιχμηρότητας των μεταπτώσεων και του ψυχολογικού βάρους των φορτίσεων. Κυρίως, όμως, ήταν η ανεπαρκής στήριξη της συνοχής του μουσικού ειρμού που επέφερε τη διάλυση του ούτως ή άλλως «δύσκολου» ακροάματος σε απλή παράταξη ασυσχέτιστων μουσικών επεισοδίων.

Τελείως διαφορετική ήταν η ερμηνεία των πασίγνωστων και δημοφιλών «Υέσσεις Εποχών» (1717/25) του Βιβάλντι που ακολούθησαν. Αντιπροσωπευτικά ολόκληρου του ρεπερτορίου του μπαρόκ στη συνείδηση του μεγάλου κοινού τα φερόνυμα κοντσέρτα για βιολί του «Κόκκινο παπά» πρωτοέγιναν γνωστά στα νεότερα χρόνια κατά τη δεκαετία του '50 μέσα από τις ερμηνείες των Ιταλών «I Musici» έκτοτε αποτελούν πεδίο δόξης λαμπρόν – αλλά και δοκιμασίας – για τους ανά τον κόσμο θεράποντες της ιστορικής ερμηνευτικής. Στο Ηρώδειο τα έπαιξε – και διπύθνε – ο βιολιστής Σίμος Παπάνας, μόνιμος εξάρχων της ΚΟΘ. Δεν ήταν η πρώτη φορά που ακούσαμε τον ταλαντούχο Θεσσαλονικιό μουσικό – είχε παίξει αυτό το έργο πέρσοι, με την ΚΟΑ στο Μέγαρο (21/3/2019). Αριστος, ταλαντούχος σολίστας, με αντίληψη του στίγματος και του ύφους της μουσικής, ο Παπάνας έσυρε την ερμηνεία πέρα από τα όρια της στενά εννοούμενης ιστορικής στιλιστικής ορθότητας, διαστέλλοντας το

εύρος των αυτοσχεδιαστικών παρεμβάσεων πέρα από κάθε όριο, δίχως, ωστόσο, να φαίνεται ότι βιάζει τη δημοφιλή, χιλιοπαιγμένη παρτιτούρα του Βιβάλντι. Άλλωστε αυτό ακριβώς το παιχνίδι του χειρισμού των συναισθημάτων και της τέρψης του πνεύματος αποτελεί την πεμπτουσία του μπαρόκ! Το πώς θα το αναβιώσει ο ερμηνευτής κάθε φορά στο παρόν έχει να κάνει με το βάθος της μουσικής καλλιέργειας, της τεχνικής επάρκειας και της σύνολης μουσικής ευαισθησίας του.

Ακραίες διακυμάνσεις ταχυτήτων και δυναμικής, ευφάνταστα πλούσιες, ενίοτε και ερεθιστικά ριψοκίνδυνες διανθίσεις, συναρπαστικά ζωντανόι, αθλητικοί σφρίγους διάλογοι με το σύνολο των εγχόρδων αλλά και με τους επικεφαλής εκάστης υποομάδας (Σουσάμογλου, Α' τσέλο) στοιχειοθέτησαν ένα ακρόαμα ακραία ιδιосуκρασιακό, σπινθηροβόλα πνευματώδες, παλλόμενο από νεανική ζωντανία, μοναδικά γοητευτικό. Προφανώς απαραίτητη λόγω υπαίθριου χώρου και αραιής διάταξης, η στήριξη από ηχητική ενίσχυση υπήρξε διακριτική στην αρχή αλλά όσο το ακρόαμα προχωρούσε δυνάμωνε, για να εκτροχιαστεί στο τέλος σε παρ' ολίγον... ροκάδικη ένταση. Αναμφίβολα κάποιος θα διατύπωναν εδώ ενστάσεις για εκτροπή και υπέρβαση ορίων, αλλά ο διονυσιακός οίστρος που ανέδνευε το παίξιμο των Θεσσαλονικιών μουσικών κατέστησε κάθε επιφύλαξη ή αντίρρηση... άνευ σημασίας. Στις σπάνιες συναυλίες, όπου η μουσική αναφέγγεται, προσλαμβάνοντας (παρά την ανελέητα επαναληπτική χρήση της και τους αιώνες της ηλικίας της!) μεθυστική παροντική ζωντανία, κάποιος απλώς αφίνεται στο θαύμα και αισθάνεται ευγνώμων.